

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ФІНАНСОВІ ПОТОКИ
В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ"
для студентів спеціальності
8.03060107 "Логістика"
всіх форм навчання

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства.

Протокол № 15 від 14.05.2013 р.

Укладач Мельникова К. В.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Фінансові потоки в логістичних системах" для студентів спеціальності 8.03060107 "Логістика" всіх форм навчання / укл. К. В. Мельникова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 48 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами, вміщено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, матеріал щодо закріплення знань (індивідуальне навчально-дослідне завдання, самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації, системи поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03060107 "Логістика".

Вступ

Фінансові потоки підприємств займають важливе місце в структурі фінансової системи країни, тому що обслуговують матеріальне виробництво, де формується переважна частина фінансових ресурсів держави.

Фінанси підприємств охоплюють фінансові відносини, що виникають у процесі формування основного та оборотного капіталів, різноманітних фондів коштів, їх розподіл і використання.

У матеріалі навчальної дисципліни комплексно розглянуто теоретичні та методологічні основи, концепцію та методи мінімізації витрат, управління фінансовими потоками в логістичних системах.

Навчальна дисципліна "Фінансові потоки в логістичних системах" належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" за спеціальністю 8.03060107 "Логістика".

Мета навчальної дисципліни – сформувати у майбутніх спеціалістів системні знання і розуміння концептуальних основ функціонування фінансових потоків у логістичних системах, а також набуття студентами навичок оцінки впливу взаємодії матеріальних і фінансових потоків на ефективність функціонування логістичних систем.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

сприяти формуванню у студентів поняття про фінансові потоки в логістичних системах, їхні види та характеристику;

здобуття теоретичних знань з управління фінансовими потоками в логістичних системах;

формування у студентів знань щодо механізму формування фінансових потоків логістичної системи;

формування навичок з управління доходами, загальними та логістичними витратами підприємства;

засвоєння теоретичних знань з організації фінансових потоків у логістичних системах;

оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками щодо моніторингу й аналізу фінансових потоків логістичних систем;

набуття теоретичних знань та практичних вмінь з управління фінансовою стійкістю логістичної системи за рахунок оптимізації фінансових потоків;

засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо управління ризиками фінансових потоків логістичних систем;

оволодіння методичними підходами щодо планування фінансових потоків й бюджетування в логістичних системах;

набуття теоретичних знань та практичного інструментарію щодо контролю за фінансовими потоками в логістичних систем;

оволодіння методами й інструментами управління тривалістю операційного й фінансового циклів логістичної системи;

засвоєння знань щодо інструментів та методів управління інвестиційною діяльністю в логістичних системах;

набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо управління фінансовими ризиками в логістичних системах;

здобуття знань щодо вибору і використання методів оцінки ефективності функціонування логістичних систем за рахунок ефективного управління грошовими потоками.

Предметом навчальної дисципліни є фінансові потоки, взаємодія фінансових, матеріальних та інформаційних потоків, оцінка фінансової стійкості логістичних систем.

Структура навчальної дисципліни "Фінансові потоки в логістичних системах" наведена в табл. 1.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів у галузі фінансових потоків у логістичних системах

Згідно з Галузевим стандартом вищої освіти МОН України, навчальна дисципліна "Фінансові потоки в логістичних системах" належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" за спеціальністю 8.03060107 "Логістика".

Навчальна дисципліна має логічний та змістовно-методичний взаємозв'язок з іншими дисциплінами ОПП. Для її засвоєння студентам необхідні попередні знання та уміння, здобуті під час опанування таких

дисциплін: загальної економічної теорії, економіки підприємства, логістики, функціональної логістики, фінансів.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка магістрів	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS 5, у тому числі: змістовних модулів – 2, проект (ІНДЗ), завдання для самостійної роботи	Шифр та назва галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування"	Обов'язкова. Рік підготовки: 1 (5). Семестр: 1 (9)
Кількість годин за змістовними модулями: модуль 1 – 90, модуль 2 – 90. Всього – 180 годин	Шифр та назва спеціальності: 8.03060107 "Логістика"	Лекції (теоретична підготовка) – 34 години. Практичні (семінарські) заняття – 16 годин. Самостійна робота та консультації – 130 годин
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень: 2/4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Форма контролю: іспит

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- володіти знаннями з аналізу, планування, контролю та регулювання фінансових потоків на підприємстві;

- знати сутність та класифікацію витрат у логістичних системах, а також логістичних витрат, систему обліку, аналізу і планування логістичних витрат та досліджувати їх вплив на фінансові економічні результати діяльності підприємства;

- володіти навичками планування фінансових потоків та формування бюджету на логістичну діяльність, здійснювати аналіз та контроль за його виконанням;

- володіти навичками з оптимізації фінансових потоків у логістичній системі;
- набути практичні навички з оцінки, формування та управління інвестиціями у логістичних системах;
- оволодіти навичками з управління та оцінки ефективності логістичних систем;
- підвищувати фінансову стійкість логістичної системи за рахунок координації і збалансування фінансових потоків;
- організувати систему контролю та контролінгу фінансових потоків логістичних систем.

При викладенні навчальної дисципліни основна увага приділяється досягненню синтезу теорії і практики, що сприяє оволодінню студентами певними компетентностями. Перелік предметних компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни та згідно з вимогами Національної рамки кваліфікацій наведено в табл. 2 та 3.

Таблиця 2

Предметні компетентності, якими мають володіти магістри спеціальності 8.03060107 "Логістика" після вивчення дисципліни "Фінансові потоки в логістичних системах"

Назва теми	Назва компетентностей
1	2
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах	
Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах	1.1. Здатність охарактеризувати фінансові потоки у логістичних системах. 1.2. Здатність до управління фінансовими потоками на різних етапах логістичного процесу. 1.3. Здатність до планування обсягів і структури фінансових потоків логістичної системи
Тема 2. Управління доходами в логістичних системах	2.1. Здатність до розрахунку грошових надходжень логістичної системи. 2.2. Здатність до розрахунку валового доходу, прибутку та збитків. 2.3. Здатність до розрахунку рентабельності реалізованої продукції та рентабельності продажу продукції. 2.4. Здатність до розрахунку показників прибутку та рентабельності логістичної системи

1	2
Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах	3.1. Здатність до розрахунку граничних, середніх та технічних витрат. 3.2. Здатність до розрахунку критичного обсягу виготовлення товарів і отримання прибутку. 3.3. Здатність до визначення та розрахунку логістичних витрат на підприємстві
Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів в логістичних системах	4.1. Здатність до володіння порядком формування оборотного капіталу. 4.2. Здатність до володіння порядком рефінансування дебіторської заборгованості як способу фінансування оборотних активів логістичних систем. 4.3. Здатність до планування оборотного капіталу
Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах	5.1. Здатність до володіння джерелами інформації, щодо залучення капіталу в логістичних системах. 5.2. Здатність до володіння джерелами інформації щодо формування власного капіталу та позикового капіталу логістичної системи
Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах	6.1. Здатність до оцінки ризику інвестиційних проектів 6.2. Здатність до розрахунку прибутку від грошових вкладень
Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах	7.1. Здатність до визначення фінансових ризиків. 7.2. Здатність до обґрунтування логістичних рішень з урахуванням можливих фінансових ризиків
Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах	
Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах	8.1. Здатність до проведення фінансового аналізу в дослідженні фінансових потоків. 8.2. Здатність до аналітичних процедур у дослідженні фінансових потоків
Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах	9.1. Здатність до складання бюджету поточних надходжень і витрат. 9.2. Здатність до планування логістичних витрат
Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах	10.1. Здатність до визначення методів оптимізації фінансових потоків у логістичних системах. 10.2. Здатність до збалансування фінансових потоків.

1	2
	10.3. Здатність до оптимізація запасу грошових коштів
Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах	11.1. Здатність до оцінювання фінансового стану логістичної системи. 11.2. Здатність до визначення ефективності використання обігових коштів у логістичній системі

Таблиця 3

Перелік компетентностей з навчальної дисципліни "Фінансові потоки в логістичних системах"

Компетентність	Значення
1	2
Знання	Знати теоретичні основи, концепції та методи визначення логістичних витрат. Знати особливості управління та оптимізації фінансових потоків у логістичних системах
Уміння	Вміти визначати шляхи економії загальних витрат матеріальних, фінансових, трудових ресурсів упродовж усього логістичного ланцюга та оцінювати його ефективність. Вміти здійснювати фінансове планування діяльності логістичних систем та обирати оптимальну логістичну стратегію з урахуванням прийнятного рівня ризику, регулювати корпоративні фінансові потоки
Комунікація	Здатність організувати збирання, накопичення та вивчення інформації щодо фінансової діяльності підприємств. Здатність обґрунтовувати доцільність та забезпечувати ефективність формування фінансових потоків. Здатність забезпечувати ефективну взаємодію структурних підрозділів підприємства, задіяних у логістичній діяльності. Здатність проводити наради, переговори, узгоджувати інтереси всіх учасників, задіяних у формуванні фінансових потоків підприємств

1	2
Автономність і відповідальність	Здатність забезпечувати об'єктивну оцінку власного освітньо-професійного, інтелектуального потенціалу. Здатність застосовувати новітні логістичні технології при роботі на конкретних посадах на підприємствах. Здатність ініціювати організацію процесу проектування, формування та оптимізації фінансової діяльності підприємств

2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні навчальної дисципліни студент має ознайомитися як з програмою дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни "Фінансові потоки в логістичних системах" здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; виконання індивідуального завдання; самостійна робота студентів; контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів (табл. 4).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні (семінарські) заняття	самостійна робота
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах			
Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах	2	1	10
Тема 2. Управління доходами в логістичних системах	2	1	9
Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах	3	2	10
Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів у логістичних системах	2	1	9
Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах	2	1	9
Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах	2	1	9
Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах	2	1	9
Разом годин за модулем	17	8	65
Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах			
Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах	5	2	15
Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах	4	2	17

1	2	3	4
Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах	4	2	16
Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах	4	2	17
Разом годин за модулем	17	8	65
Усього годин	34	16	130

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах

Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах

Фінансові потоки в логістичних системах. Основні види і характеристики фінансових потоків у логістичних системах. Особливості управління фінансовими потоками на різних етапах логістичного процесу. Інформаційна база управління фінансовими потоками. Аналіз фінансових потоків.

Планування обсягів і структури фінансових потоків логістичної системи. Фактори, що визначають вибір інструментарію впливу на фінансові потоки. Механізм управління фінансовими потоками. Основні концепції, що становлять теоретичне підґрунтя управління фінансовими потоками: теорія логістичного управління, теорія вартості грошей, концепція тотального управління грошовими коштами.

Тема 2. Управління доходами в логістичних системах

Сутність і види доходів у логістичних системах. Фактори, що визначають структуру та розміри доходів. Цінова політика логістичної системи та механізм її формування. Вплив логістики на ринкові ціни. Об'єктивні компоненти відношення "ціна – якість". Стратегії коригування рівня цін. Стратегії управління доходами в логістичних системах. Планування доходів служби логістики та логістичної системи загалом. Вплив логістичної інфраструктури підприємства на формування доходів.

Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах

Загальна характеристика витрат у логістичній системі. Класифікація логістичних витрат. Політика управління логістичними витратами. Системи обліку логістичних витрат. Аналіз витрат у логістичній системі. Визначення функції витрат. Аналіз взаємозв'язку "витрати – обсяг реалізації – прибуток" як інструмент обґрунтування управлінських рішень. Функціонально-вартісний аналіз у системі управління логістичними витратами. Системи і методи калькулювання логістичних витрат. Центри тяжіння логістичних витрат. Планування логістичних витрат. Контроль логістичних витрат і стимулювання економії ресурсів. Вплив логістичної інфраструктури на склад і величину витрат.

Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів у логістичних системах

Поняття та види оборотних активів у логістичних системах. Сутність операційного циклу логістичних систем. Сутність фінансового циклу логістичних систем. Вплив довжини операційного і фінансового циклів на потребу у фінансуванні оборотних активів логістичних систем. Поняття оборотного капіталу. Джерела формування оборотного капіталу. Поняття власного оборотного капіталу. Поняття фінансово-експлуатаційних потреб логістичних систем. Рефінансування дебіторської заборгованості як спосіб фінансування оборотних активів логістичних систем. Методологічні засади планування оборотного капіталу. Баланс оборотних активів, його зміст та методика розробки.

Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах

Сутність та джерела залучення капіталу в логістичних системах. Методичні підходи до визначення загальної потреби логістичної системи в капіталі. Особливості формування власного капіталу логістичної системи на різних стадіях життєвого циклу логістичної системи. Сутність самофінансування. Характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу логістичної системи. Рух власного капіталу: причини та наслідки. Дивідендні виплати.

Особливості формування позикового капіталу логістичної системи. Характеристика різних джерел формування позикового капіталу логістичної системи та зобов'язань підприємств щодо їх залучення.

Вплив процесів формування, обслуговування та повернення капіталу на фінансові потоки логістичної системи.

Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах

Інвестиційна політика в логістичній системі. Управління реальними інвестиціями в логістичних системах: форми реальних інвестицій та особливості управління ними; види інвестиційних проектів у логістичних системах і вимоги до їх розробки; методи оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів; формування портфеля реальних інвестицій та інвестиційних програм у логістичних системах. Формування інвестиційного грошового потоку. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах.

Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах

Сутність та класифікація фінансових ризиків у логістичних системах. Методи ідентифікації, вимірювання та оцінювання фінансових ризиків логістичних систем. Методи нейтралізації фінансових ризиків у логістичних системах. Методи внутрішньої нейтралізації фінансових ризиків у логістичних системах. Переведення фінансового ризику у логістичних системах (страхування, аутсорсинг). Хеджування фінансових ризиків у логістичних системах. Способи хеджування ризиків фінансових

потоків логістичних систем за допомогою строкових контрактів: ф'ючерси, свопи, опціони.

Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах

Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах

Сутність, мета і завдання аналізу фінансових потоків у логістичних системах. Місце фінансового аналізу в дослідженні фінансових потоків. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових потоків. Сутність звіту про рух грошових коштів. Методи ідентифікації грошових потоків. Напрями та послідовність аналітичних процедур у дослідженні фінансових потоків.

Методичні підходи до оцінки збалансованості фінансових потоків у логістичних системах. Методи аналізу рівномірності та синхронності фінансових потоків у логістичних системах.

Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах

Сутність та системи планування фінансових потоків у логістичних системах. Стратегічне планування фінансових потоків: сутність та методи здійснення. Поточний та оперативний план надходження та витрачання грошових коштів як результат оптимізації фінансових потоків у логістичній системі. Методи поточного планування фінансових потоків. План надходження та витрачання грошових коштів: сутність та мета розробки. Оперативне планування фінансових потоків: сутність та методи здійснення. Зміст та мета розробки платіжного календаря.

Система управління логістичною системою на засадах бюджетування. Моделі бюджетування. Методики бюджетування. Організаційні основи запровадження бюджетування в логістичних системах. Розробка бюджету логістичної діяльності та його роль у формуванні

бюджету підприємства. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень планового та фактичного бюджетів. Розробка і впровадження системи відповідальності за виконання бюджету.

Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах

Сутність, мета та завдання оптимізації фінансових потоків у логістичних системах. Напрями оптимізації фінансових потоків. Характеристика методів оптимізації фінансових потоків у логістичних системах. Методи збалансування фінансових потоків. Завдання оптимізації дефіцитного фінансового потоку. Заходи щодо зростання вхідного фінансового потоку в довгостроковому періоді. Заходи щодо зменшення обсягу вихідного грошового потоку в довгостроковому періоді.

Завдання оптимізації надлишкового фінансового потоку. Методи оптимізації надлишкового фінансового потоку.

Методи синхронізації фінансових потоків. Вирівнювання фінансових потоків: сутність та мета проведення. Перенесення термінів платежів: сутність та порядок проведення. Система "прискорення надходження – уповільнення витрачання грошових коштів". Методи прискорення фінансових потоків. Методи уповільнення фінансових потоків. Методичний інструментарій оцінки результатів вирівнювання фінансових потоків.

Оптимізація запасу грошових коштів. Методи та моделі оптимізації залишків грошових коштів.

Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах

Оцінка ефективності структури грошового потоку в логістичній системі. Вплив операційної логістичної діяльності на динаміку грошових потоків у логістичній системі. Взаємодія операційних, інвестиційних та фінансових грошових потоків. Методики оцінювання ефективності управління грошовим потоком у логістичних системах. Чинники підвищення ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах

Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах

1. Фінансові потоки в логістичних системах. Основні види і характеристики фінансових потоків у логістичних системах.
2. Планування обсягів і структури фінансових потоків логістичної системи.
3. Механізм управління фінансовими потоками.

Література: [1; 2; 9; 12; 18; 19; 24; 27; 29].

Тема 2. Управління доходами в логістичних системах

1. Сутність і види доходів у логістичних системах.
2. Цінова політика логістичної системи та механізм її формування.
3. Стратегії управління доходами в логістичних системах.

Література: [1; 3; 9; 16; 20; 29; 30].

Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах

1. Загальна характеристика витрат у логістичній системі.
2. Класифікація логістичних витрат.
3. Системи обліку логістичних витрат.
4. Аналіз витрат у логістичній системі.
5. Функціонально-вартісний аналіз у системі управління логістичними витратами.

Література: [5; 7; 18 – 23; 27].

Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів у логістичних системах

1. Поняття та види оборотних активів у логістичних системах.
  2. Сутність операційного та фінансового циклу логістичних систем.
  3. Поняття оборотного капіталу та джерела його формування.
- Література:** [3; 8; 9; 15 – 20; 24; 25; 27].

Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах

1. Сутність та джерела залучення капіталу в логістичних системах.
  2. Характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу логістичної системи.
  3. Особливості формування позикового капіталу логістичної системи.
- Література:** [2; 3; 9; 15 – 21; 24; 25; 27].

Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах

1. Інвестиційна політика в логістичній системі.
  2. Управління реальними інвестиціями в логістичних системах.
  3. Формування інвестиційного грошового потоку.
- Література:** [10; 15 – 21; 25; 27].

Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах

1. Сутність та класифікація фінансових ризиків у логістичних системах.
  2. Методи нейтралізації фінансових ризиків у логістичних системах.
  3. Хеджування фінансових ризиків у логістичних системах.
- Література:** [1; 4; 18; 19; 21; 24; 25; 27].

Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах

Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах

1. Сутність, мета і завдання аналізу фінансових потоків у логістичних системах.
2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових потоків.
3. Сутність звіту про рух грошових коштів.
4. Напрями та послідовність аналітичних процедур у дослідженні фінансових потоків.

Література: [1 – 21; 24; 25; 27].

Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах

1. Сутність та системи планування фінансових потоків у логістичних системах.
2. Стратегічне планування фінансових потоків: сутність та методи здійснення.
3. Поточний та оперативний план надходження та витрачання грошових коштів як результат оптимізації фінансових потоків у логістичній системі.
4. Система управління логістичною системою на засадах бюджетування.

Література: [1; 4; 6; 9; 11; 20; 25; 27].

Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах

1. Сутність, мета та завдання оптимізації фінансових потоків у логістичних системах.

2. Напрями оптимізації фінансових потоків.
3. Оптимізація запасу грошових коштів. Методи та моделі оптимізації залишків грошових коштів.

Література: [1 – 21; 24 – 30].

Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах

1. Оцінка ефективності структури грошового потоку в логістичній системі.
2. Методики оцінювання ефективності управління грошовим потоком у логістичних системах.
3. Чинники підвищення ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах.

Література: [9; 10; 12; 19 – 21; 27; 28].

5. Плани семінарських (практичних) занять

Теми семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів.

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з навчальної дисципліни. План проведення семінарських занять наведено у табл. 5.

Перелік тем семінарських занять

Назва теми	Перелік питань для розгляду	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах			
1	2	3	4
Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні види і характеристики фінансових потоків у логістичних системах. 2. Особливості управління фінансовими потоками на різних етапах логістичного процесу. 3. Планування обсягів і структури фінансових потоків логістичної системи. 4. Основні концепції, що становлять теоретичне підґрунтя управління фінансовими потоками 	1	[1; 2; 9; 12; 18; 19; 24; 25; 29]
Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів у логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив довжини операційного і фінансового циклів на потребу у фінансуванні оборотних активів логістичних систем. 2. Джерела формування оборотного капіталу. 3. Рефінансування дебіторської заборгованості як спосіб фінансування оборотних активів логістичних систем. 4. Методологічні засади планування оборотного капіталу 	1	[3; 8; 9; 15 – 20; 24; 25; 27]
Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та джерела залучення капіталу в логістичних системах. 2. Особливості формування власного капіталу логістичної системи на різних стадіях життєвого циклу логістичної системи. 3. Особливості формування позикового капіталу логістичної системи 	1	[2; 3; 9; 15 – 21; 24; 25; 26]

1	2	3	4
Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах			
Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах	1. Місце фінансового аналізу в дослідженні фінансових потоків. 2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових потоків. 3. Напрями та послідовність аналітичних процедур у дослідженні фінансових потоків. 4. Методичні підходи до оцінки збалансованості фінансових потоків у логістичних системах	2	[1 – 21; 24 – 26]
Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах	1. Характеристика методів оптимізації фінансових потоків у логістичних системах. 2. Методи збалансування фінансових потоків. 3. Методи синхронізації фінансових потоків. 4. Оптимізація запасу грошових коштів	2	[1 – 21; 24 – 30]

Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

Практичне заняття (табл. 6) включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів,

розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з навчальної дисципліни.

Таблиця 6

Перелік тем практичних занять

Назва теми	Перелік питань для розгляду	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах			
Тема 2. Управління доходами в логістичних системах	1. Розрахунок грошових надходжень логістичної системи. 2. Розрахунок валового доходу, прибутку та збитків. 3. Розрахунок рентабельності реалізованої продукції та рентабельності продажу продукції. 4. Розрахунок показників прибутку та рентабельності логістичної системи	1	[1; 3; 9; 16; 20; 29; 30]
Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах	1. Розрахунок граничних, середніх та технічних витрат. 2. Розрахунок критичного обсягу виготовлення товарів і отримання прибутку. 3. Розрахунок логістичних витрат на підприємстві	2	[5; 7; 18 – 23; 25]
Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах	1. Оцінка ризику інвестиційних проектів. 2. Розрахунок прибутку від грошових вкладень	1	[10; 15 – 21; 25; 26]

1	2	3	4
Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах	1. Обґрунтування логістичних рішень з урахуванням можливих фінансових ризиків	1	[1; 4; 18; 19; 21; 24 – 26]
Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах			
Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах	1. Складання бюджету поточних надходжень і витрат. 2. Планування логістичних витрат	2	[1; 4; 6; 9; 11; 20; 25; 26]
Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах	1. Оцінювання фінансового стану логістичної системи. 2. Визначення ефективності використання обігових коштів у логістичній системі	2	[9; 10; 12; 19 – 21; 27; 28]

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (далі – ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою ІНДЗ.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни згідно з графіком навчального процесу.

ІНДЗ припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявності елементів творчості.

Практична значущість ІНДЗ полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів виконання завдання.

У процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, навчитися вирішувати науково-прикладні актуальні задачі.

Тема ІНДЗ є неоднаковою для всіх студентів, обирається за наведеною тематикою. Тема ІНДЗ може змінюватися або уточнюватися за розсудом викладача.

ІНДЗ повинне мати такі розділи.

Титульна сторінка повинна містити назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; тему ІНДЗ; прізвище, ініціали студента, номер академічної групи; дату подання ІНДЗ викладачеві на перевірку.

Зміст повинен відтворювати назви розділів, параграфів тощо, які розкривають тему ІНДЗ, з зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

Вступ розкриває сутність і стан наукової задачі та її значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми ІНДЗ, дається обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Основна частина складається з розділів, які розкривають сутність проблеми.

Висновки. У висновках викладають перелік пропозицій та рекомендацій та практичні результати, одержані в ІНДЗ.

Список літератури. Джерела розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про джерела, що включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням праць.

Додатки можуть включати матеріали, що є копією документів, звітів або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми.

6.1. Тематика ІНДЗ

1. Особливості управління фінансовими потоками на різних етапах логістичного процесу.
2. Методи зменшення витрат без погіршення якості.
3. Вплив логістики на політику цін.
4. Система управління логістичною системою на засадах бюджетування.
5. Вартісне управління логістичними потоками.
6. Вплив схеми реалізації фінансових потоків на ефективність логістичних систем.
7. Управління фінансовими ризиками.
8. Грошовий оборот і система розрахунків у логістичній системі.
9. Склад та формування власних фінансових ресурсів підприємства.
10. Склад та формування позикових фінансових ресурсів підприємства.
11. Управління оборотним капіталом логістичної системи.
12. Склад та організація обігових коштів.
13. Капітальні вкладення та джерела їх фінансування.
14. Фінансова оцінка ефективності інвестицій в основний капітал.
15. Методи синхронізації фінансових потоків.
16. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
17. Небанківські форми кредитування підприємств у ринковій економіці.
18. Особливості фінансового планування на підприємстві.
19. Система бюджетів підприємства.
20. Фінансова криза на підприємстві, фактори її виникнення, ознаки й методи діагностики.
21. Методики оцінювання ефективності управління грошовим потоком у логістичних системах.
22. Методичні підходи до оцінки збалансованості фінансових потоків у логістичних системах.
23. Методи планування прибутку від реалізації продукції та послуг.

24. Організація готівкових розрахунків підприємства.
25. Оперативне фінансове планування.
26. Фінансові ресурси логістичної системи.
27. Методи оцінки фінансового стану логістичної системи.
28. Управління реальними інвестиціями в логістичних системах.
29. Контроль логістичних витрат і стимулювання економії ресурсів.
30. Планування доходів служби логістики та логістичної системи загалом.

7. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
3. Вивчення рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.
6. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.

Перелік питань для самостійного опрацювання та теми доповідей наведено в табл. 7.

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Перелік питань для розгляду	Література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах		
Тема 1. Загальні характеристики управління фінансовими потоками в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційна база управління фінансовими потоками. 2. Аналіз фінансових потоків. 3. Фактори, що визначають вибір інструментарію впливу на фінансові потоки. 4. Основні концепції, що становлять теоретичне підґрунтя управління фінансовими потоками 	[1; 2; 9; 12; 18; 19; 24; 25; 29]
Тема 2. Управління доходами в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори, що визначають структуру та розміри доходів. 2. Вплив логістики на ринкові ціни. 3. Стратегії коригування рівня цін. 4. Вплив логістичної інфраструктури підприємства на формування доходів 	[1; 3; 9; 16; 20; 29; 30]
Тема 3. Управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політика управління логістичними витратами. 2. Аналіз взаємозв'язку "витрати – обсяг реалізації – прибуток" як інструмент обґрунтування управлінських рішень. 3. Системи і методи калькулювання логістичних витрат. 4. Планування логістичних витрат. 5. Вплив логістичної інфраструктури на склад і величину витрат 	[5; 7; 18 – 23; 25]
Тема 4. Формування та фінансування оборотних активів у логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Джерела формування оборотного капіталу. 2. Поняття власного оборотного капіталу. 3. Рефінансування дебіторської заборгованості як спосіб фінансування оборотних активів логістичних систем. 4. Методологічні засади планування оборотного капіталу. 5. Баланс оборотних активів, його зміст та методика розробки 	[3; 8; 9; 15 – 20; 24; 26]

1	2	3
Тема 5. Формування капіталу в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування власного капіталу логістичної системи на різних стадіях життєвого циклу логістичної системи. 2. Рух власного капіталу: причини та наслідки. 3. Дивідендні виплати. 4. Вплив процесів формування, обслуговування та повернення капіталу на фінансові потоки логістичної системи 	[2; 3; 9; 15 – 21; 24 – 26]
Тема 6. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Управління інвестиційними потоками в логістичних системах. 2. Методи оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів. 3. Формування портфеля реальних інвестицій та інвестиційних програм у логістичних системах 	[10; 15 – 21; 25; 26]
Тема 7. Управління фінансовими ризиками в логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи ідентифікації, вимірювання та оцінювання фінансових ризиків логістичних систем. 2. Переведення фінансового ризику у логістичних системах (страхування, аутсорсинг) 	[1; 4; 18; 19; 21; 24 – 26]
Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах		
Тема 8. Моніторинг та аналіз фінансових потоків у логістичних системах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Місце фінансового аналізу в дослідженні фінансових потоків. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових потоків. 2. Методи ідентифікації грошових потоків. 3. Методичні підходи до оцінки збалансованості фінансових потоків у логістичних системах. 4. Методи аналізу рівномірності та синхронності фінансових потоків у логістичних системах 	[1 – 21; 24 – 26]

1	2	3
Тема 9. Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах	1. Методи поточного планування фінансових потоків. 2. Оперативне планування фінансових потоків: сутність та методи здійснення. 3. Зміст та мета розробки платіжного календаря. 4. Розробка бюджету логістичної діяльності та його роль у формуванні бюджету підприємства. 5. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень планового та фактичного бюджетів	[1; 4; 6; 9; 11; 20; 25; 26]
Тема 10. Методи та інструменти оптимізації фінансових потоків у логістичних системах	1. Методи збалансування фінансових потоків. 2. Методи оптимізації надлишкового фінансового потоку. 3. Методи синхронізації фінансових потоків. 4. Методи прискорення та уповільнення фінансових потоків. 5. Методичний інструментарій оцінки результатів вирівнювання фінансових потоків	[1 – 21; 24 – 30]
Тема 11. Оцінка ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах	1. Вплив операційної логістичної діяльності на динаміку грошових потоків у логістичній системі. 2. Взаємодія операційних, інвестиційних та фінансових грошових потоків	[9; 10; 12; 19 – 21; 27; 28]

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи й інструментарій управління фінансовими потоками в логістичних системах

1. Фінансові потоки в логістичних системах. Основні види і характеристики фінансових потоків у логістичних системах.

2. Планування обсягів і структури фінансових потоків логістичної системи.

3. Механізм управління фінансовими потоками.
4. Сутність і види доходів у логістичних системах.
5. Цінова політика логістичної системи та механізм її формування.
6. Стратегії управління доходами в логістичних системах.
7. Загальна характеристика витрат у логістичній системі.
8. Класифікація логістичних витрат.
9. Системи обліку логістичних витрат.
10. Аналіз витрат у логістичній системі.
11. Функціонально-вартісний аналіз у системі управління логістичними витратами.
12. Поняття та види оборотних активів у логістичних системах.
13. Сутність операційного та фінансового циклу логістичних систем.
14. Поняття оборотного капіталу та джерела його формування.
15. Сутність та джерела залучення капіталу в логістичних системах.
16. Характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу логістичної системи.
17. Особливості формування позикового капіталу логістичної системи.
18. Інвестиційна політика в логістичній системі.
19. Управління реальними інвестиціями в логістичних системах.
20. Формування інвестиційного грошового потоку.
21. Сутність та класифікація фінансових ризиків у логістичних системах.
22. Методи нейтралізації фінансових ризиків у логістичних системах.
23. Хеджування фінансових ризиків у логістичних системах.

Змістовний модуль 2. Методичні підходи до оптимізації й підвищення ефективності управління фінансовими потоками в логістичних системах

24. Сутність, мета і завдання аналізу фінансових потоків у логістичних системах.
25. Інформаційне забезпечення аналізу фінансових потоків.
26. Сутність звіту про рух грошових коштів.

27. Напрями та послідовність аналітичних процедур у дослідженні фінансових потоків.

28. Сутність та системи планування фінансових потоків у логістичних системах.

29. Стратегічне планування фінансових потоків: сутність та методи здійснення.

30. Поточний та оперативний план надходження та витрачання грошових коштів як результат оптимізації фінансових потоків у логістичній системі.

31. Система управління логістичною системою на засадах бюджетування.

32. Сутність, мета та завдання оптимізації фінансових потоків у логістичних системах.

33. Напрями оптимізації фінансових потоків.

34. Оптимізація запасу грошових коштів. Методи та моделі оптимізації залишків грошових коштів.

35. Оцінка ефективності структури грошового потоку в логістичній системі.

36. Методики оцінювання ефективності управління грошовим потоком у логістичних системах.

37. Чинники підвищення ефективності управління грошовими потоками в логістичних системах.

Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

Контрольна робота передбачає глибоке засвоєння студентами заочної форми навчання матеріалу навчальної дисципліни і включає два теоретичних питання, відповіді на які потрібно пов'язати з практикою того підприємства, на якому працює студент.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останнього номера його залікової книжки.

Варіант 0

Особливості управління фінансовими потоками в логістичних системах.

Варіант 1

Особливості управління доходами в логістичних системах.

Варіант 2

Особливості управління логістичними та загальними витратами в логістичних системах.

Варіант 3

Формування та фінансування оборотних активів в логістичних системах.

Варіант 4

Механізми формування капіталу в логістичних системах.

Варіант 5

Особливості управління інвестиційними потоками в логістичних системах.

Варіант 6

Управління фінансовими ризиками в логістичних системах.

Варіант 7

Особливості аналізу фінансових потоків у логістичних системах.

Варіант 8

Планування фінансових потоків та бюджетування в логістичних системах.

Варіант 9

Напрями оптимізації фінансових потоків у логістичних системах.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять,

консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
  - консультації: індивідуальні (запитання – відповідь);
  - групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
  - консультації індивідуальні і групові;
- в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:
  - індивідуальне здавання виконаних робіт;
  - підготовка реферату для виступу на науковому семінарі;
  - підготовка реферату для виступу на науковій конференції.

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких активних і інтерактивних навчальних технологій, як: проблемні лекції; робота в малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; кейс-метод; банки візуального супроводження (табл. 8).

Таблиця 8

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою	Робота в малих групах при розрахунку грошових надходжень підприємства (практичне заняття за темою 2)
і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування	Робота в малих групах при розрахунку критичного обсягу виготовлення товарів і отримання прибутку (практичне заняття за темою 3). Робота в малих групах при розрахунку норм обігових коштів за елементами (практичне заняття за темою 4)

1	2
<p>Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів</p>	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які основні фінансові потоки існують в логістичних системах? 2. Яким чином можливо регулювати фінансові потоки, що супроводжують рух товарів та послуг? (семінарське заняття за темою 1)
	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які впливає логістика на політику цін? 2. У чому полягає ефективність логістики? (семінарське заняття за темою 2)
	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке логістичні витрати? 2. Які існують методи визначення витрат? (семінарське заняття за темою 3)
	<p>Проблемне повідомлення та дискусія з питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке фінансові ризики? 2. Види та особливості фінансових ризиків? 3. Які існують методи фінансових ризиків? (семінарське заняття за темою 7)
<p>Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію</p>	<p>Мозкова атака щодо рішення завдання щодо визначення елементів витрат (практичне заняття за темою 3)</p>
<p>Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань</p>	<p>Презентація результатів індивідуального навчально-дослідного завдання</p>
<p>Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності</p>	<p>Слайди схеми руху фінансових потоків на рівні держави (лекція за темою 1)</p>
	<p>Слайди схеми руху фінансових потоків на підприємстві (лекція за темою 1)</p>
	<p>Слайди схеми складання цін "по витратам" (лекція за темою 3)</p>
	<p>Слайди схеми характеристики різних зон фінансових ризиків (лекція за темою 7)</p>

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Поточна робота студента (максимум – 60 балів):

присутність на лекції (всього 17 лекцій) – 0,5 бала;

присутність на практичному занятті (всього 8 практичних занять) – 0,5 бала;

присутність на консультації – 0,5 бала;

робота на практичному занятті (за кожне практичне заняття) – 1 – 2 бали;

виконання завдання на самостійну роботу (кількість завдань визначає викладач) – 2 бали;

контрольні роботи (максимум 12 балів):

виконання поточної контрольної роботи (всього 2 контрольні роботи) – 24 бали.

Максимальна рейтингова оцінка за вивчення дисципліни – 100 балів.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять.

2. Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

3. Виконання завдань для самостійної роботи.

4. Проведення проміжних тестів.

5. Проведення поточно-модульного контролю.

6. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
відвідування занять;

б) виконання завдань для самостійного опрацювання;

в) рівень виконання модульних завдань.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "відмінно" ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для рішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосується суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення практичного завдання. Проміжний тестовий контроль проводиться двічі на семестр.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійності виконання;
- 2) логічності та послідовності викладення матеріалу;
- 3) повноти розкриття теми;
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел;
- 6) наявності конкретних пропозицій;
- 7) якості оформлення.

Проведення поточно-модульного контролю.

Поточно-модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний (теоретичний) модульний контроль.

Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять, виконання індивідуального завдання та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу.

Лекційний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами. Білет складається з тестів з теоретичних запитань.

Після вивчення тем 1 – 7 (модуль 1) студенти денної форми навчання виконують **Завдання до змістовного модуля 1**. Відповідно після вивчення тем 8 – 11 (модуль 2) студенти денної форми навчання виконують **Завдання до змістовного модуля 2**.

Для підведення підсумків роботи студентів зі змістовного модуля виставляється підсумкова оцінка з поточно-модульного контролю, яка враховує оцінки за практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль.

Проведення підсумкового письмового іспиту

Умовою допуску до іспиту є позитивні оцінки з поточного модульного контролю знань (для студентів заочної форми навчання – захист контрольної роботи з оцінкою "відмінно", "добре" або "задовільно").

На екзамен виноситься 5 практичних завдань різного рівня складності:

одне – стереотипне (5 балів);

два – діагностичні (по 7,5 балів кожне);

два – евристичні (по 10 балів кожне).

Кожне практичне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо та має свої критерії. Підсумкова оцінка складається з суми балів за вирішення всіх завдань.

У стереотипних завданнях контролюються базові компетентності, якими оволодів студент.

У діагностичних та евристичному завданнях контролюються професійні компетентності та відповідні уміння, якими володіє студент. У евристичному завданні контролюється вміння студента грамотно провести аналіз вирішеного завдання, обґрунтувати висновки, дати відповідні рекомендації, а також оцінюється креативність та вміння студента здійснювати взаємозв'язок між отриманими професійними знаннями і вміннями та особливостями їх застосування в практичній ситуації.

При цьому оцінювання результатів рішення стереотипних, діагностичних та евристичного завдань здійснюється за такими критеріями, що відповідають балам, наведеним у табл. 9.

Таблиця 9

Критерії оцінювання екзамену

№ завдання	Бал	Критерії оцінювання
1	2	3
1 (стереотипне)	5	Повне розв'язання задачі. Правильна відповідь. Обґрунтованість висновків. Охайність оформлення
	4	Повне розв'язання задачі. Правильна відповідь. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність виправлень в рішенні
	3	Не менше 80 % розв'язання задачі. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні

1	2	3
	2	Не менше 60 % розв'язання задачі. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні
	1	Не менше 40 % розв'язання задачі. Відповідь відсутня. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні
2,3 (діагностичне)	7,5	Повне розв'язання задачі. Дотримання алгоритму розв'язання. Наявність необхідних графіків, схем чи таблиць. Правильна відповідь. Обґрунтованість висновків. Охайність оформлення
	6 – 7	Повне розв'язання задачі. Незначне порушення алгоритму розв'язання. Помилки при побудові графіків, схем чи таблиць. Правильна відповідь. Недостатня обґрунтованість висновків. Наявність виправлень в рішенні
	4 – 5	Не менше 80 % розв'язання задачі. Суттєве порушення алгоритму розв'язання. Помилки при побудові графіків, схем чи таблиць. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні
	3	Не менше 60 % розв'язання задачі. Недотримання алгоритму розв'язання. Графіки, схеми чи таблиці побудовані не повністю. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні
	1 – 2	Не менше 40 % розв'язання задачі. Незнання алгоритму розв'язання. Графіки, схеми чи таблиці відсутні. Відповідь не правильна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні
За кожне завдання	7,5	
4,5 (евристичне)	9 – 10	Повне розв'язання задачі. Дотримання алгоритму розв'язання. Наявність необхідних графіків, схем чи таблиць. Правильна відповідь. Обґрунтованість висновків. Охайність оформлення. Креативність у вирішенні завдання, висловлення власної позиції у сформованих висновках і рекомендаціях

Закінчення табл. 9

1	2	3
	7 – 8	Повне розв'язання задачі. Незначне порушення алгоритму розв'язання. Помилки при побудові графіків, схем чи таблиць. Правильна відповідь. Недостатня обґрунтованість висновків. Наявність виправлень в рішенні. Наявність сформованих рекомендацій за результатами рішення
	5 – 6	Не менше 80 % розв'язання задачі. Суттєве порушення алгоритму розв'язання. Помилки при побудові графіків, схем чи таблиць. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні. Рекомендації за результатами рішення не логічні
	3 – 4	Не менше 60 % розв'язання задачі. Недотримання алгоритму розв'язання. Графіки, схеми чи таблиці побудовані не повністю. Відповідь не повна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні. Рекомендації за результатами рішення відсутні
	1 – 2	Не менше 40 % розв'язання задачі. Незнання алгоритму розв'язання. Графіки, схеми чи таблиці відсутні. Відповідь не правильна. Відсутність обґрунтування висновків. Наявність численних виправлень в рішенні. Рекомендації за результатами рішення відсутні
За кожне завдання	10	
Загальна сума балів за виконання всіх завдань	40	

Зразок екзаменаційного завдання

Міністерство освіти та науки України

Харківський національний економічний університет

Освітньо-кваліфікаційний рівень Магістр

Спеціальність 8.03060107 Логістика

Семестр 9

Навчальна дисципліна "Фінансові потоки в логістичних системах"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1

За першим варіантом ціна складала 105 грн/шт. У подальшому ціна знизилась до 100 грн/шт., що призвело до збільшення кількості покупки з 200 до 250 штук. Необхідно розрахувати коефіцієнт еластичності попиту та оцінити ситуацію, що сталась.

Завдання 2

Максимальний матеріальний потік 500 000 шт. Інвестиційний капітал 300 000 грн, очікувана рентабельність 15 %, перемінні витрати складають 1200 грн/шт., постійні витрати 100 000 грн/рік. Загальний прогноз матеріалопотока – 360 000 шт., песимістичний прогноз – 200 000 шт., оптимістичний прогноз – 500 000 шт.

Необхідно розрахувати граничної, технічної та цільової ціни. Після проведення відповідних розрахунків зробити висновки. Надайте свої рекомендації щодо вибору стратегії ціноутворення.

Завдання 3

Необхідно розрахувати граничні витрати, середні та загальні витрати. Визначити оптимальний об'єм матеріалопотока. Вихідні дані у таблиці.

Таблиця

Вихідні дані

Матеріалопоток, шт.	Постійні витрати, грн	Перемінні витрати, грн
0	100	0
1	100	100
2	100	250
3	100	350
4	100	400
5	100	550

Зробіть висновок та надайте йому графічну інтерпретацію.

Завдання 4

Фірма "Атос" за 2012 рік мала обсяг продажів \$1 630 600. Зазвичай для виключення всіляких ризиків фірма формує рівень запасів фруктів у середньому рівний 20 % від обсягу продажів. Річні витрати на збереження фруктів у запасах становлять 16 % від їхньої вартості, операційні витрати – \$1 300 048,4, а вартість інших активів оцінюється в \$4 200 000.

Маючи такі дані про господарсько-фінансову діяльність фірми, необхідно визначити поточне значення прибутковості активів і показати, як воно зміниться, якщо рівень запасів скоротиться на 6 %.

Завдання 5

Оцініть два варіанта організації перевезень з урахування фінансового ризику.

Варіант А передбачає використовувати існуючу організацію перевезень.

Варіант Б передбачає ввести нові елементи в організацію перевезень продукції споживачам. Вибір варіанта, тобто його прибутковості залежить від стану економіки. Зробіть висновки. Дайте рекомендації, щодо видів фінансових ризиків.

Вихідні дані

Стан економіки	Вірогідність	Варіант чистого доходу, грн		Очікуваний прибуток, грн	
		А	Б	А	Б
Економічний спад	0,4	5 000	1 200	2 000	480
В'яла економіка	0,6	6 000	5 000	3 600	3 000
Економічний бум	0,3	7 000	22 000	2 100	6 600
Усього	–	–	–	7 700	10 080

Затверджено на засіданні кафедри економіки, організації і планування діяльності підприємства

Протокол №_____.

Зав. кафедри _____ (підпис).

Екзаменатор _____ (підпис).

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється у письмовій формі за білетами.

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо.

Загальна екзаменаційна оцінка розраховується як зважена сума оцінок.

Якщо одна із оцінок "один, два або три бали", то загальна оцінка не може бути вищою за "десять балів". Якщо загальна оцінка менш ніж "59 балів" то це є приводом для повторного перескладання іспиту студентом; загальна оцінка від 1 – 40 балів ініціює повторне вивчення дисципліни.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається як сума балів з поточного та підсумкового контролю, та не повинна перевищувати 100 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 10).

Таблиця 10

**Переведення показників
успішності знань студентів ХНЕУ
в систему оцінювання за шкалою ECTS**

Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінювання за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ	Оцінка за національною шкалою
10	A	90 – 100	відмінно
25	B	82 – 89	
30	C	74 – 81	добре
25	D	64 – 73	задовільно
10	E	60 – 63	
-	FX	35 – 59	незадовільно
-	F	1 – 34	

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки в системі економічних відносин / Г. М. Азаренкова. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 328 с.
2. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки економічних агентів: методологія та організація управління : дис... д-ра екон. наук: 08.00.08 / Г. М. Азаренкова ; Українська акад. банківської справи Національного банку України. – Суми, 2007. – 383 с.
3. Бланк И. А. Управление денежными потоками / И. А. Бланк. – К. : Эльга Ника-Центр, 2007. – 450 с.
4. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками / И. А. Бланк. – К. : Эльга Ника-Центр, 2007. – 468 с.
5. Бюджетирование: шаг за шагом / [К. Добровольский, Б. Карabanов, П. Боровков и др.]. – СПб. : Питер, 2008. – 448 с.
6. Захаров М. Н. Контроль и минимизация затрат предприятия в системе логистики : учебн. пособ. / М. Н. Захаров ; под. ред. А. А. Колобова. – М. : Экзамен, 2006. – 158 с.
7. Зеваков А. М. Логистика материальных запасов и финансовых активов / А. М. Зеваков. – СПб. : Питер, 2005. – 352 с.
8. Ковалев В. В. Управление денежными потоками, прибылью и рентабельностью : учебн.-практ. пособ. / В. В. Ковалев. – М. : ТК Велби ; Проспект, 2007. – 336 с.
9. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібн. Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – 2-ге вид., переробл. і доповн. / К. : Знання, 2005. – 485 с.
10. Косарев О. Й. Методологія бюджетування діяльності підприємств : навч. посібн. / О. Й. Косарев, В. М. Волик. – К. : НАУ, 2004. – 96 с.
11. Косарев О. Й. Фінансові потоки в логістичних системах : навч. посібн. / О. Й. Косарев, О. В. Позняк – К. : НАУ-друк, 2010. – 246 с.
12. Крикавський Є. Логістичне управління : підручник / Є. Крикавський. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2005. – 684 с.
13. Крикавський Є. В. Логістика : підручник / Є. В. Крикавський. – Львів : Вид. Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 448 с.

14. Левковець П. Р. Інвестування процесів перевезень в логістичних системах : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. транспортного спрямування / П. Р. Левковець, Л. М. Чеп'юк. – К. : НТУ, 2005. – 276 с.
15. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками / Л. О. Лігоненко, Г. В. Ситник. – К. : Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2005. – 258 с.
16. Логістичний менеджмент фармацевтичного виробництва : монографія / [О. В. Посилкіна, Р. В. Сагайдак-Нікітюк, Г. В. Загорій та ін.] ; за заг. ред. О. В. Посилкіної. – Х. : Вид. НФаУ, 2011. – 772 с.
17. Мельникова К. В. Фінансові потоки в логістичних системах : конспект лекцій / К. В. Мельникова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 96 с.
18. Мойсеева Н. К. Экономические основы логистики : учебник / Н. К. Мойсеева. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 528 с.
19. Сток Дж. Р. Стратегическое управление логистикой / Р. Сток Дж., Д. М. Ламберт ; под ред. В. И. Сергеева ; пер. с 4-го англ. изд. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 797 с.
20. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Посилкіна, О. А. Яремчук, Ю. С. Братішко та ін. – Х. : Вид. НФаУ, Золоті сторінки, 2008. – 234 с.
21. Сергеев В. И. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / В. И. Сергеев. – М. : ИНФРА-М, 2010. – 976 с.
22. Трубочкина М. И. Управление затратами предприятия : учебн. пособ. / М. И. Трубочкина. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 319 с.
23. Турило А. М. Управління витратами підприємства : навч. посібн. / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 120 с.

12.2. Додаткова

24. Бауэрсокс Д. Д. Логистика: интегрированная цепь поставок / Д. Л. Бауэрсокс, Д. Д. Клосс. Пер. с англ. – М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2001. – 640 с.
25. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посібн. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2001. – 302 с.
26. Миротин Л. Б. Эффективная логистика / Миротин Л. Б., Ташбаев Ы. Э. – М. : ИНФРА-М., 2001. – 75 с.

27. Современная логистика / Дж. Джонсон, Д. Ф. Вуд, Д. Л. Вордлоу и др. ; пер. с англ. – 7-е изд. – М. : Изд. Дом "Видьямс", 2002. – 624 с.
28. Чудаков А. Д. Логистика : учебник / А. Д. Чудаков. – М. : Издательство РДЛ, 2003. – 480 с.
29. Коробов М. Я. Фінанси промислового підприємства : підручник / М. Я. Коробов. – К. : Либідь, 1995. – 160 с.
30. Филимоненков А. С. Финансы предприятий : учебн. пособ. / А. С. Филимоненков. – К. : Ника – Центр, Эльга, 2002. – 280 с.

Зміст

Вступ.....	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів у галузі фінансових потоків у логістичних системах	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.....	11
4. Плани лекцій	16
5. Плани семінарських (практичних) занять	19
6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	23
6.1. Тематика ІНДЗ	25
7. Самостійна робота студентів	26
8. Контрольні запитання для самодіагностики	29
9. Індивідуально-консультативна робота.....	32
10. Методики активізації процесу навчання	33
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	35
12. Рекомендована література.....	44
12.1. Основна	44
12.2. Додаткова.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
**"ФІНАНСОВІ ПОТОКИ
В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ"**
для студентів спеціальності
8.03060107 "Логістика"
всіх форм навчання

Укладач **Мельникова Катерина Валеріївна**

Відповідальний за випуск **Ястремська О. М.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2013 р. Поз. № 222.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*